

lucivem? — *Resp.* Qualem Dominus ostendit et docuit dicens : *Diligite invicem, sicut et ego dilexi vos, majorem autem charitatem nemo habet quam ut quis animam suam ponat pro amicis suis (Joan. xv).* Si autem et animam poni oportet, quanto magis in aliis votum et studium debet ostendi, sine dubio non secundum humanas voluntates, sed secundum illum prospectum, in quo est commune omnium propositum placendi Deo.

§ III. — *Item (cap. 39).*

Interrog. ^a Quomodo poterit quis implere charitatem erga proximum? — *Resp.* Primum quidem metuens iudicium prævaricantis mandatum Domini, quia ipse dixit : *Qui non crediderit Filio, ^b non habebit vitam, sed ira Dei manet super eum (Joan. iii).* Tunc deinde velut cupiens ad æternam vitam pervenire, *Quia mandatum ejus vita æterna est. Primum autem et magnum mandatum est : Diliges Dominum tuum ex toto corde tuo et ex tota mente tua, ^c et ex tota anima tua (Luc. x); secundum vero simile illi : Diliges proximum tuum sicut teipsum (Matth. xxii).* Et si quis desiderat similis effici Domino dicenti : *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut et dilexi vos (Joan. xiii).* Sed ex communi consensu sentire hoc debemus, quasi beneficium consequamur a fratre; in eo quod diligimus fratrem,

Quomodo poterit quis. Habetur apud S. Basilium, interr. 163 Regul. brev., et apud Rufinum, cap. 31.

^b *Non habebit vitam.* Apud S. Cyprianum, lib. II contra Judæos, legitur, *Non habet vitam*; in textu Græco tamen, οὐκ ἔσται τὸν ζῶν, id est, ut in Vut gata editione : *Non videbit vitam.*

^c *Et ex tota anima tua.* Luc. x. Hæc non sunt in textu Græco Basilii, sed *ex toto corde tuo, ex tota mente tua, καὶ ἐκ τῆς ἰσχύος σου*, id est, *ex tota fortitudine tua.* Sed ex locis Lucæ, Matthæi et Deuteronomii VI, unam confecit sententiam, citans ex memoria, non ex codice.

debitores ei efficiamur, ut eo merito diligamus quod etiam inter gentiles observari solet, sicut Dominus in Evangelio dicit : *Si diligitis eos qui vos diligunt, quæ vobis est gratia? quia et peccatores et gentiles diligentes se diligunt (Luc. vi).* Si autem in aliquo vel lædit nos vel adversetur quis, hunc non solum propter mandatum, sed et propter hoc ipsum quod plus nobis præstat in quo lædit, diligere debemus. Si quidem credimus Domino dicenti : *Beati estis, cum exprobrabunt vos, et persequentur, et dicent omne malum adversum vos mentientes propter me : gaudete et exultate, quia merces vestra magna est in cælis (Matth. v).*

§ IV. — *Item (cap. 40).*

Interrog. ^d Quomodo intelligitur quis si zelo Dei moveatur adversus fratrem, aut a propria iracundia? — *Resp.* Si ad omne peccatum fratris, patitur illud quod scriptum est : *Consumpsit me zelus domus tuæ, quoniam oblitus sum verborum tuorum inimici.* Manifestus est enim in hoc Dei zelus. Verumtamen etiam in his oportet ^e prudenter omnia dispensari. Si ergo hunc affectum etiam antea non habuit in animo suo, motus suos sciat magis ex passione quam ex Deo descendere, et in nullo posse officium pietatis implere.

^d *Quomodo intelligitur.* Habetur apud S. Basilium, interrog. 165 Regul. brev., et apud Rufinum, cap. 45. Nullus autem titulus erat in codice, sed reposui, juxta rationem quam auctor Concordiæ persequitur, in serie capitulorum S. Basilii.

^e *Consumpsit me zelus domus tuæ.* Aliter in textu Græco, ἔτερεξί με ὁ ζῆλος σου, id est, *tabescere me fecit zelus meus.* Psal. cxviii. Sed Rufinus initium hujus versiculi sumpsit ex psalmo lxxviii. *Quoniam zelus domus tuæ comedit me.*

^f *Prudenter dispensari.* Ita etiam apud Rufinum; sed in textu Græco additur, πρὸς οἰκοδομὴν πίστεως, id est, *ad ædificationem fidei.*

S. BENEDICTI ANIANENSIS EPISTOLÆ.

EPISTOLA PRIMA.

AD MONACHOS ANIANENSES.

Scripta in extremis.

[Mabill., Act. ord. S. Bened., sæc. iv, pag. 216.]

Summæ in Domino beatitudinis ac felicitatis Georgio monasterii Aniani abbati, et cunctis filiis ac fratribus nostris bene et vigilanter sub norma Patris degentibus Benedicti, ultimus omnium abbatum Benedictus optat jam in extremis positus salutem.

Super omnibus igitur quæ meum ardent animum, et præ cunctis curam inquirunt rebus, hoc est quod de vestro maxime sollicitor vitæ regularis ordine. Nempe nequaquam ullo modo ignoro vos nobiliter desudare, et nostri fidelissime fore memores, neque ullo indigere adhortationis verbo. Verumtamen in ultimis constitutus, ignorans utrum jam vos videre queam, urgenti erga vos charitate animum, non-

nulla tam per fideles verba amicos quamque per epistolas curavi dirigere. Denique ipsi nostis qualiter totis quantum valui nisibus, quandiu potui, et vitæ et exhortationis exempla monstravi sollicitus vobis. Nunc, filii mi [Al., Filium Dei], precor, et per ipsum teator Deum, ut unanimes in charitatis nexu idem sitis sapientes, neque ullos, quos vel mecum adduxi, vel alicubi propter aliquod exemplum aut pro aliqua re misi, quasi habeatis extraneos : sed quicumque ad vos iterum ex illis reverti voluerit, et regulariter vobiscum versari, pie benigneque velut fratres recipite, ut decet. Deo enim gratias, non deerit vobis corporale subsidium. Omnibus autem generaliter, maxime vero illis quos nobis in amicitia junctos nostis, diligentissimum semper attendite affectum, et ut potestis, aliis pauperioribus quæ supersunt vobis necessaria monasteriis ministrare. Abbati quoque Modario de monaste-

rio sancti Tiberii auxilium, in quibus indiguerit, A fert; et de his et de aliis, veluti in vita nostra, magis autem post mortem agite meam. Sicut ergo multa monasteria dudum vitata jam aliquid emendationis a nobis accepisse videntur largiente Deo, ita omnimodis nunc cavete, ne (quod abest te posco, misericors Domine) sinistram viam. . . . scilicet queant ullo tempore tenere. Monasterio vero Indæ velut fratribus estote juncti unicis. Helisacar quoque, qui præ omnibus super terram omni tempore vobis exstitit amicus fidelissimus canonicorum, et fratres ipsos in eo habetote semper loco, et ad eum semper sit refugium vestrum. Sed vobis ita nunc suggero, quia ignoro utrum in præsentibus vos videam sæculo. Jam septimo Idus Februarii acerbissimo, dante misericordia Christi. . . tactus B verbere, nihil aliud quam ultimum celeri (sic) expecto diem vocationis.

EPISTOLA II.

AD NIBRIDIIUM ARCHIEPISCOPUM.

[Hug. Menard., *Conc. Regul.*]

Venerabili in Christo Patri a Nibridio archiepiscopo Benedictus ultimus omnium abbatum abbas sempiternæ felicitatis salutem opto.

b Eia, vir Dei, parcat modo charitas, ac dilectio,

a Nibridio archiepiscopo. Narbonensi. Fuit enim illis temporibus Nibridius archiepiscopus Narbonensis. Forte idem est cum Nibridio eremita, de quo supra agitur in Vita S. Benedicti Anianensis. Illius mentio fit in concil. Arelatensi sexto sub Carolo Magno. c Igitur cum hæc attentius agerentur, venerabiles missi gloriosissimi ac piissimi domini nostri Joannes Arelatensis ecclesiæ archiepiscopus, necnon et Nibridius Narbonensis sedis archiepiscopus steterunt in medio concilii. In Hispaniam pro-

seu benevolentia, qua semper modo, in quantum potes, sive per te ipsum, seu familiares et amicos, [e necnon] per omnia monasteria, quocumque poteris transmittere, ut orationes tam in psalmis quam in missis pro me ad Dominum fundere non cessent, quia modo valde mihi necessarium est. Scito, Pater dilecte, quia jam in extremis pugno, ad finem curro, jam anima a corpore separatur, et in hac luce oculis corporeis te minime videre spero. Ille qui potest facere de immundo mundo, de peccatore justum, de impio justum, faciat nos pariter regno perfrui sempiterno, ibique cum omnibus sanctis cantare canticum novum. Supplico, charissime Pater, ut sicut d mercedem habuisti semper de fratribus, qui degunt in monasterio Aniano, ita semper, dum anima a corpore egredietur, melius ac melius habeatis in vestra sancta dilectione. Omnes illis in partibus amicos, familiares, et propinquos commendo. e In monasterio quoque nostro totis nisibus, sic credo, facietis arguendo, obsecrando, increpando, ut libera voce cum Psalmista aliquando dicere valeatis: *Justitiam tuam non abscondi in corde meo: veritatem tuam et salutare tuum dixi.* Jam omnia in charitate et discretionem agite; vosque Trinitas sancta custodiat, et præmia largiatur æterna. Amen.

fectus est ad convellendam hæresim Felicianam, ut videre est in epistola Alcuini ad illum, et alios, ubi male legitur, *Nefridio*.

b Eia, vir Dei, etc. Hac epistola S. Benedictus obitum sibi imminens commendat, suosque amicos et monachos Anianenses.

c *Necnon*. Redundat.

d *Mercedem*. Id est, curam.

e *In monasterio quoque nostro*. Aniano.

S. BENEDICTI ANIANENSIS OPUSCULA.

I.

Testimoniorum nubecula de incarnatione Domini, sancta et individua Trinitate et iteratione baptismatis devitanda pernicie.

(Baluz. *Miscellanea sacra*, tom. II, pag. 83.)

Benedictus filio Guarnario salutem.

Nubem hanc testimoniorum catholicæ fidei direxi tibi, quoadusque Domino favente redeam, tuæ memoriæ commendandam ne otio torpeas, sed magis magisque pro vectu orthodoxi dogmatis fulciaris, quo tibi et aliis mente ac spiritu sufficiens esse possis; quatenus de indicis sagaciter strenuus, juxta testimonium Joannis evangelistæ testis existens idoneus, refellendo scilicet detestandam Felicianam hæresim nuperrime redivivam, inquit ita: *Hæc autem scripta sunt ut credatis quia Jesus est Christus, Filius Dei, et ut credentes vitam habeatis in nomine ejus.* Quid ad hæc dicitis, insani, quia garrulis Jesum Christum Filium non esse Dei, dum

iste evangelista dilectus et a Deo electus dixerit hanc sibi esse occasionem scribendi hoc Evangelium ut crederent quia Jesus est Christus, Filius Dei; ille, inquam, qui ab angelo nuntiatus est, et nomen illi impositum est Jesus, dum venit ad virginem dicens: *Paries filium, et vocabis nomen ejus Jesum.* Hic utique Jesus, qui natus est ex virgine Maria, Filius est Dei, sicut testatur iste evangelista, ut et omnes in hac fide vitam possint habere sempiternam in nomine ejus. Quid de vobis æstimandum est qui eum non creditis Filium esse Dei verum, sed adoptivum, nisi forte ut nunquam habeatis vitam æternam? Dicunt itaque assumptionem et adoptionem unum esse, et Jesum Christum, secundum quod homo est, propter assumptionem humanitatis necessario adoptivum esse, non intelligentes quanta est hæc absurditas quæ sequitur eos. Nam si adoptivus est propter assumptionem, igitur Filii persona adoptiva est, quia Filius assumpsit hominem; et est tunc nepos Deo Patri: quod quam impium sit